

DECIZIE

21 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ion Druță, Galina Stratulat

examinînd recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Mariei Rogozenco împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la obligarea emiterii actului de predare-primire a casei de locuit, împotriva încheierii Curții de Apel Cahul din 04 octombrie 2016, prin care a fost respinsă cererea cu privire la repunerea apelului în termen și restituită cererea de apel Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” ca depusă în afara termenului legal de declarare a apelului

constată:

La 16 iulie 2015 Maria Rogozenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Calea Ferată din Moldova”, intervenienți accesorii Primăria s. Văleni, OCT Cahul, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor cu privire la obligarea emiterii actului de predare-primire a casei de locuit.

În motivarea acțiunii a indicat că, odată cu construcția tronsonului de cale ferată Cahul – Giurgiulești, casa de locuit ce aparținea lui Botica Evdochia din s. Văleni r-l Cahul cu nr. cadastral 942410500501 a nimerit în zona de protecție a căii feroviare. Drept urmare, pîrîtul a decis de a construi din contul său o casă de locuit pe același teren, dar în afara zonei de protecție a căii ferate.

Între timp, la 24 august 2009 Botica Evdochia a decedat, lăsînd testament atît pe casa de locuit, cît și pe terenul aferent acestuia pe numele lui Maria Rogozenco.

Reclamanta a acceptat moștenirea și a perfectat actele de succesor testamentar, inclusiv a înregistrat dreptul de proprietate asupra imobilelor date.

Pentru a-și legaliza dreptul de proprietate asupra casei de locuit construită de pîrît în afara zonei de protecție, pe terenul care-i aparține cu drept de proprietate, la 02 iunie 2015 s-a adresat cu o cerere privind perfectarea procesului-verbal de recepție finală a construcției și perfectarea actului de predare-primire în proprietatea reclamantei a casei de locuit.

Pîrîtul însă a refuzat în eliberarea actelor solicitate, pe motiv că competent în atribuirea dreptului de proprietate a casei de locuit din zona de protecție este Guvernul Republicii Moldova. Totodată, acesta a înștiințat reclamanta precum că a perfectat procesul – verbal de recepție finală a construcției la 20 decembrie 2010.

Invocă ilegalitatea refuzului dat, deoarece investitor și executant a lucrărilor de construcție a casei de locuit a fost ÎS „Calea Ferată din Moldova”, potrivit certificatului de urbanism nr. 2 din 12 ianuarie 2009 și autorizației de construire nr. 2 din 04 februarie 2009.

Totodată, pîrîtul are calitatea de autoritate publică, deoarece prestează un serviciu de interes public, respectiv și cade sub incidența art. 2 al Legii contenciosului administrativ.

Cere Maria Rogozenco prin prezenta acțiune obligarea ÎS „Calea Ferată din Moldova” la perfectarea actului de predare-primire în proprietatea sa a casei de locuit amplasate pe terenul cu nr. cadastral 9424105005 din s. Văleni r-l Cahul; obligarea pîrîtului de a prezenta la examinarea pricinii procesul-verbal de recepție finală nr. 1 din 20 decembrie 2010 și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătorei Cahul din 04 aprilie 2016, a fost admisă parțial acțiunea și obligată ÎS „Calea Ferată din Moldova” de a perfecta actul de predare-primire în proprietatea Mariei Rogozenco a casei de locuit amplasată pe terenul cu nr. cadastral 9424105005 din s. Văleni r-l Cahul. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, la 16 mai 2016 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a contestat-o în ordine de apel, iar la 15 august 2016 a depus apel motivat. Totodată, în cadrul ședinței de judecată din 04 octombrie 2016 reprezentantul apelantului, Bordei Diana, a cerut repunerea în termen a apelului declarat (f.d.145).

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 04 octombrie 2016, a fost respinsă cererea cu privire la repunerea apelului în termen și restituită cererea de apel ÎS „Calea Ferată din Moldova” ca depusă în afara termenului legal de declarare a apelului.

La 01 noiembrie 2016 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Cahul din 04 octombrie 2016, prin care a cerut admiterea recursului, casarea încheierii judecătorești și restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel pentru examinarea cererii de apel în fond.

În motivarea recursului a indicat că, deoarece la 14 aprilie 2016 a recepționat prin poștă dispozitivul hotărîrii primei instanțe din 04 aprilie 2016, la 13 mai 2016 a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărîrii date. În circumstanțele date, consideră că termenul de atac nu a fost omis și, deci, apelul a fost declarat în termen.

Contrar constatărilor date însă, instanța de apel a restituit apelul ca depus în afara termenului legal.

La depunerea apelului inițial ÎS „Calea Ferată din Moldova” nu a solicitat repunerea în termen a apelului declarat, deoarece conform art. 116 al. (4) CPC, repunerea în termen nu poate fi dispusă decît în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Deoarece dispozitivul hotărîrii a fost recepționat de întreprindere la 14 aprilie 2016, respectiv și termenul de declarare a apelului urmează a fi calculat din această dată. Or, ca urmare a aplicării eronate a normelor de drept procedural, recurentului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și

a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea Judecătorei Cahul din 04 aprilie 2016 a fost admisă parțial acțiunea Mariei Rogozenco și obligată ÎS „Calea Ferată din Moldova” de a perfecta actul de predare-primire în proprietatea reclamantei a casei de locuit amplasată pe terenul cu nr. cadastral 9424105005 din s. Văleni r-l Cahul. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 16 mai 2016 ÎS „Calea Ferată din Moldova” a contestat-o în ordine de apel, iar la 15 august 2016 a depus apel motivat. Totodată, în cadrul ședinței de judecată din 04 octombrie 2016, reprezentantul apelantului - Bordei Diana, a cerut repunerea în termen a apelului declarat (f.d.145).

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 04 octombrie 2016 însă, legalitatea căreia se contestă prin prezentul recurs, a fost respinsă cererea cu privire la repunerea apelului în termen și restituită cererea de apel a ÎS „Calea Ferată din Moldova” ca depusă în afara termenului legal de declarare a apelului.

La adoptarea acestei soluții instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, care statuează că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depusă în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Instanța de recurs reține că concluzia instanței de apel cu privire la depunerea apelului de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” în afara termenului legal și refuzul repunerii în termen a apelului sunt justificate.

Or, în conformitate cu art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 111 al. (3) CPC, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

După cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătorei Cahul, prin care a fost admisă parțial acțiunea Mariei Rogozenco, a fost emis și pronunțat la 04 aprilie 2016.

Prin urmare, termenul de declarare a apelului și-a început curgerea de la 05 aprilie 2016, ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 04 mai 2016, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului.

În conformitate cu art. 113 al. (1) CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Contrar normelor procedurale enunțate, ÎS „Calea Ferată din Moldova” a depus cererea de apel împotriva acestei hotărâri numai la 13 mai 2016 prin poștă, care a fost fost înregistrată în cancelaria Judecătorei Cahul la 16 mai 2016 (f.d. 107-108), respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) CPC.

Este de remarcat că instanța de apel, prin prisma dispozițiilor art. 116 CPC, care prevede că persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță, corect a respins cererea cu privire la repunerea apelului în termen.

Or, ÎS „Calea Ferată din Moldova” odată cu depunerea apelului împotriva hotărârii primei instanțe nu a făcut, prin probe incontestabile, dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, or afirmarea recurentului precum că a luat cunoștință cu dispozitivul hotărârii abia la 14 aprilie 2016 și, deci, din această dată urmează a fi calculat termenul de declarare a apelului, nu poate fi reținut de către instanța de recurs ca temei justificativ de repunere în termen a apelului, în cazul în care art. 362 alin. (1) CPC prevede expres că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Astfel, având cunoștință despre existența hotărârii contestate, apelantul – pîrît trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007), de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini actele procedurale în termenii prevăzuți de lege, fapt însă ignorat de aceasta, ce a generat omiterea neîntemeiată a termenului prescris la depunerea apelului.

Totodată, instanța de recurs reține că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Prin urmare, instanța de recurs consideră ca fundamentată soluția instanței de apel cu privire la respingerea cererii de repunere în termenul de declarare a apelului, iar cu titlu de consecință și restituirea apelului ca depus în afara termenului legal de declarare a acestuia.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de către recurent sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

Totodată, Colegiul reține că ÎS „Calea Ferată din Moldova” a omis și termenul de declarare a recursului împotriva încheierii Curții de Apel Cahul din 04 octombrie 2016.

Astfel, în conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Materialele dosarului atestă faptul că copia încheierii Curții de Apel Cahul din 04 octombrie 2016 a fost recepționată de ÎS „Calea Ferată din Moldova” la 13 octombrie 2016 (f.d.153). În circumstanțele date, termenul de declarare a recursului pentru ÎS „Calea Ferată din Moldova” a început să curgă din ziua imediat următoare

de la data recepționării copiei încheierii contestate, adică din 14 octombrie 2016 și a expirat la 28 octombrie 2016. Cu toate acestea însă, cererea de recurs a fost depusă prin intermediul oficiului poștal de către ÎS „Calea Ferată din Moldova” doar la data de 31 octombrie 2016 (f.d. 156) și înregistrată în cancelaria Curții de Apel Cahul la 01 noiembrie 2016, respectiv în afara termenului legal de 15 zile prevăzut de art. 425 CPC.

Ba mai mult, recurentul nu a invocat careva motive întemeiate care ar demonstra depunerea recursului în afara termenului și nici nu a cerut repunerea în termen a acestuia, or odată ce încheierea instanței de apel a fost recepționată de recurent la 13 octombrie 2016, ultimul urma să justifice neîndeplinirea actului procesual în termenul prescris de lege.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se respinge recursul declarat de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova”.

Se menține încheierea Curții de Apel Cahul din 04 octombrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Mariei Rogozenco împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Moldova” cu privire la obligarea emiterii actului de predare-primire a casei de locuit.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ion Druță

Galina Stratulat